

STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

14.10.2021 nr 10-1/21/004sn

Algus kell 14.00, lõpp kell 17.00

Juhatas Üllar Jaaksoo

Protokollis Astrid Aavola

Võtsid osa Marko Gorban, Sven Kirsipuu, Urmet Lee, Pille Lehis, Allan Puur, Hede Sinisaar, Veiko Tali, Marko Udras, Ott Velsberg, Kätlin Weinzierl

Kutsutud:

Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakonna juhataja Ingrid Valdmaa

Statistikaameti peadirektori asetäitja Kaie Koskaru-Nelk

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Riigikantselei strateegiadirektori asetäitja Dmitri Burnašev

Statistikaameti rahva ja eluruumide loenduse projektijuht Liina Osila

Statistikaameti finantsjuht Ave Sepik

Statistikaameti partnerlussuhete juht Jaana Tael

PÄEVAKORD:

1. Ülevaade statistikaameti tegevuskava täitmisest, arendusprojektidest ja lõppenud peer-review esmastest tulemustest
2. Rahvaloenduse hetkeseisu ülevaade
3. Ülevaade Eesti Panga statistika arengutest
4. Arutelu statistikaameti järgmise arengukava (2022+) sisendite osas

1. Ülevaade statistikaameti tegevuskava täitmisest, arendusprojektidest ja lõppenud peer-review esmastest tulemustest

Urmet Lee andis ülevaate statistikaameti tegevuskava täitmisest ja arendusprojektidest (Lisa 1). Toodi välja, et avaldamiskalendrist on kinni peetud ning kõrvalekaldeid on esinenud vähe. Ehkki andmehalduse nõudeid, mida andmekogude pidajad peaksid järgima, ei ole veel õigusaktiga kinnitatud, on saadud taastefondist rahastust selleks, et riigis andmehaldusega järgmise nelja aasta jooksul tegeleda. Raha saadi järgmiseks aastaks lisaks ka Aruandlus 3.0 projektile.

2023. aastast alates eraldatakse riigieelarvest täiendavaid vahendeid, et teostada EL põllumajandusvaldkonna raammäärusest tulenevaid täiendavaid statistikatöid. Lisaks sai registreerimise korrastamiseks raha ka maaeluministerium. See on väga positiivne areng statistikatööde rahastamise korralduses, mida ei ole selliselt varem kunagi toimunud.

Valitsus on otsustanud eraldada statistikaametile 2022. a eelarves 5% palgafondi kasvu juurde, mis tasakaalustab ära seni planeeritud kärpe.

Statistikaamet on teinud ettepaneku, et riigis tuleks pöörata tähelepanu andmeanalüüsi korraldusele ehk tuleks üle vaadata, kuidas üksikud organisatsioonid oma analüüsiosakondi ja analüüsivõimekusi arendavad, ning hinnata, kas praegune killustatud lahendus on riigi vaates kõige mõistlikum. Järgmisel aastal planeeritakse selle kohta teha ülevaatlik uuring, et mõista, millises olukorras täna ollakse.

Tutvustati statistikaameti 2021. aasta 6 ja kus võimalik 9 kuu tegevusnäitajaid. Probleeme esineb kliendisõbralikkuse valdkonnas, kus andmeesitajate rahuloluindeks on allpool soovitud taset. Ühtsele tootmissüsteemile üle viidud statistikatööde osatähtsus on küll kasvanud, kuid mitte soovitud tempos.

Arenemisruumi on arendusprojektide juhtimisel ja nende ellu viimise tagamisel. On vaja üle vaadata arendusprojektide olulisuse hindamise süsteem.

Eksperthindamise kohta edastatakse nõukogu liikmetele raport. Statistikaamet ootab nõukogu liikmetelt ekspertide hinnangu ja tähelepanekute osas seisukohta, mida saaks hiljem saata Eurostatile. Lõppraporti kinnitamise tähtaeg on 20. detsembril, seega planeeritakse veel enne järgmist korralist nõukogu koosolekut teemat eraldi nõupidamisel arutada ning lõplik seisukoht kinnitada aasta viimasel nõukogu koosolekul. Arutelu võiks juba arvestada ka sellega, kuidas parandusi ellu viia, sest veebruaris tuleb saata statistikaametil kava, milliseid muudatusi ja kuidas tegema hakatakse.

Arutelu

Ott Velsberg: Teenuste puhul võiks rahulolu mõõtmine olla teenuste puhul lahku löödud, et tekiks võimalus pikemaajalisema strateegia loomiseks ning ressursi suunamiseks kohtadesse, kus on rahuloluga probleeme.

Veiko Tali: Edaspidi võiks mõõdikute puhul kuvada pikemat trendi, et oleks arusaadav, kuidas muutused toimuvad ning mis on pikema perspektiivi eesmärk.

Allan Puur: Rahulolu mõõdikute arendamise puhul võiks vaadata, kuidas on mõõdikuid lahendanud teised statistikaametid. See annaks võimaluse vaadata ja võrrelda, kus me asume laiemas pildis.

Ott Velsberg: Mõõdikute juures võiks edaspidi välja tuua ka meetodika, kuidas mingi näitaja on arvatud. Nii tekib ka selgem ülevaade, mis eesmärki soovitakse mõõdikute jälgimisel täita.

Ott Velsberg: Kas statistikaamet vaatab, kui palju ja kui hästi teenuseid osutatakse ja/või juba on osutatud?

Urmet Lee: Teenuseid erinevate rakenduste tähenduses vaadatakse, kuid see ei ole kogu pilt. Me püüame leida kõige sobivamat „ühikut“, mille suhtes mõõtmist detailsemaks muuta, selleks et parandada arengu jälgitavust aga ka hinna kujundamist, et see oleks läbipaistvam tellijale ja arusaadavam statistikaametile, et paremini kulused juhtida.

Ott Velsberg: Kas statistikaamet omab ülevaadet arendustest ka selles võtmes, kas need püsivad eelarves ja ajakavas?

Urmet Lee: Tellimustööde eelarvet jälgitakse juba praegu, võetud kohustusi pooleli kindlasti ei jäeta ning need tehakse igal juhul ära. Arendusprojektide loetelu on sellest aastast olemas. Praegu aga ei oma Statistikaamet jooksvalt ülevaadet sellest, kas ja kui palju nende projektide eelarvest üle minnakse, kuid selle pildi tekkimisega tegeletakse intensiivselt.

Üllar Jaaksoo: Projektijuhid peaksid suutma oma projektidest ülevaadet anda regulaarselt ja kiirelt. Statistikaamet võiks kokku panna ja edastada nõukogu liikmetele ülevaatliku tabeli käesolevatest

projektidest, kus on välja toodud ajakavas ja eelarves püsimise info. Lisaks oleks ettepanek teha nõukogu kohtumiste vahele arutelusid väiksemas grupis, mis neid arendusprojekte üle vaataks.

OTSUSTATI:

1.1. Viia enne järgmist korralist nõukogu kohtumist läbi arutelu seoses eksperthindamise tulemustega.

2. Rahvaloenduse hetkeseisu ülevaade

Liina Osila andis ülevaate rahvaloenduse ajakavast ning projekti hetkeseisust (Lisa 3). Novembri alguses planeeritakse läbi viia veel üks minipiloot, et veenduda tehnoloogilises valmisolekus. Minipiloot võimaldab testimist ka erinevates seadmetes.

Andmehõive poolt ollakse üle minemas automaatsele andmeedastusele. Paari andmekoguga pole veel võimalik automaatsele andmeedastusele üle minna, aga enam ei minda andmehõive meetodit muutma ning loendust tehakse juba kokkulepitud plaani järgi.

Vabariigi Valitsuse loenduskomisjonis otsustati märtsis kinnitada suunised registripidajatele, et nad ei teeks statistikaametiga kooskõlastamata ühtki muudatust, mis võiksid mõjutada loenduse andmehõivet. Registritega on koostöö sujunud hästi ning suuri probleeme pole esinenud.

Lisapersonali vajadus rahvaloenduseks on kaardistatud ning suurem värbamine küsitlejate poolelt algab novembris. Arvestada tuleb aga COVID riskiga, mis võib mõjutada rahvaloenduse CAPI (st vahetu kontakti vormis toimuvat küsitlust) meetodit.

Arutelu

Allan Puur: Soovin juhtida nõukogu liikmete tähelepanu sellele, et teadlased on pööranud tähelepanu, et ankeedis on välja toodud lahter, kus palutakse vastajal märkida oma praeguse elukoha aadress. Soovitus, millega ei ole arvestatud, on olnud vahetada mõiste alalise elukoha vastu, sest nii oleks andmeid parem võrrelda eelmise korra ja teiste riikide tulemustega.

Allan Puur: Millist internetis vastamise protsenti statistikaamet ootab?

Liina Osila: Töötatakse selle nimel, et vastamise protsent internetis oleks võimalikult kõrge, kuid küsitlejate värbamisel oleme arvestanud, et vähemalt pool valimist vastab internetis. Ehkki mujal maailmas on välja öeldud ka väga kõrged internetis vastamise protsendid, tuleb tähelepanu juhtida asjaolule, et riigid defineerivad internetis vastamist erinevalt. Statistikaamet ei võta vastamismäära ennustamisel arvesse seda protsenti, palju vastab neid, kes ei kuulu valimisse.

Allan Puur: Millal on võimalik näha partnerlus- ja paiknemisindeksi töö tulemust?

Liina Osila: Indeksite metoodika avaldatakse koos andmete avaldamisega 2022. aasta jooksul.

Sven Kirsipuu: Millised on hetkel kõige suuremad riskid?

Liina Osila: Hetkel tegeletakse veel üleval olevate riskide kaardistamisega sellest vaatenurgast, et koostada tegevusplaan kui need riskid peaks realiseeruma. Turvaprobleemid on kindlasti suureks riskiks ning hetkel on oluline jälgida turva- ja koormustestide tulemusi.

Ott Velsberg: Kas statistikaameti rakendused on piisavalt kasutajasõbralikud ning ligipääsetavad? Ettepanek oleks teha lõpptarbijatega fookusgrupp ning lasta neil küsimustikku testida.

Liina Osila: Eelmise aasta prooviloendusel vastasidki lõpptarbijad ning neilt saadi ankeedi osas tagasisidet. Kuna praegu on jäänud loenduseni väga vähe aega, siis pole fookusgrupi kokkukutsumisel erilist mõtet, sest ettepanekuid ei jõuta tõenäoliselt realiseerida. Mõte aga

võetakse igal juhul kaasa.

Ott Velsberg: Kas rahvaloendusel on klienditeeninduseks plaanis kaasata ka häirekeskust või 1247 numbrit?

Liina Osila: Häirekeskusega on juba suheldud ning jõuti arusaamale, et nende teenus ei mahu rahvaloenduse eelarvesse. Lisaks on parem, kui majasiseselt on võimalik kontrollida kogu andmevoogu, mis klienditoest läbi käib. 1247 numbri osas on juba võetud kontakti ning neile planeeritakse edastada rahvaloenduse baasinfo.

OTSUSTATI:

2.1 Võtta info teadmiseks.

3. Ülevaade Eesti Panga statistika arengutest

Jaanus Kroon andis ülevaate Eesti Panga statistika arengutest (Lisa 4). Räägiti lähiaastate peamistest prioriteetidest, kus muuhulgas toodi välja vajadus keskenduda statistika tegemisel laiemalt finantssektorile ning arendada uut infosüsteemi. keskendumise finantssektoritele ning uue infosüsteemi arendamine.

Pankade integreeritud aruandlusraamistikus osaleb Eesti Pank koostöös Eesti krediidasutustega süsteemi väljatöötamises ja rakendamises. Eesmärk on koondada pankade aruandlusnõuded ühte raamistikku ning parandada andmete kvaliteeti ja riikidevahelist võrreldavust.

Arutelu

Üllar Jaaksoo: Kas on praegu ülevaadet, kui paljud pered on juba alustanud investeerimisega virtuaalvääringutesse?

Jaanus Kroon: Statistilist ülevaadet ei ole. Statistiliselt ei ole veel ka otseselt kokku lepitud, mida defineeritakse virtuaalvääringuna.

OTSUSTATI:

3.1 Võtta info teadmiseks.

4. Arutelu statistikaameti järgmise arengukava (2022+) sisendite osas

Urmet Lee juhatas sisse statistikaameti järgmise arengukava sisendite teema (Lisa 5). Tähelepanu juhiti eelarvele ja töötajate palgatasemele. Vaadates juba võetud kohustusi, on 2022. aastal rahaline puudujääk peale tellimustööde, grantide jms arvestamist ca 240 000 eurot. Statistikaamet planeerib vähendada Tallinna kontori üüripinda ca 30% ulatuses, mis aitaks vähendada kulusid.

Järgmise aasta tegevuskavas planeeritakse muuhulgas käivitada tegevused Andmeagentuuri loomiseks, panna rõhku põhiprotsesside optimeerimisele ja efektiivsuse kasvatamisele ning käivitada andmehaldus nii majas kui riigis. Samuti algab statistikaameti uue 2023-2027 strateegia koostamine.

Arutelu

Veiko Tali: Kuidas hakkab uus strateegia tekkima ning millal statistikaamet sellega alustab? Kuidas kogutakse sisendit ja millal kaasatakse nõukogu?

Urmet Lee: Koostame plaani. Hetkel on pandud lauale alles esialgsed mõtted, mis lähtuvad juba varem koostatud andmeagentuuri visioonist. Hea meelega kaasame nõukogu strateegia loomise protsessi.

Hede Sinisaar: Tuleviku strateegiat paika pannes võiks läbi vaadata selle protsessi, kuidas saadi rahastust põllumajandusvaldkonda, et käituda sarnaselt ka teiste valdkondade puhul.

Ott Velsberg: Selleks, et strateegia elluviimine oleks kergem, on vaja mõista toodete ja teenuste tegelikku hetkeseisu. Ülevaate põhjal saab tõhusamalt planeerida arenguhüppeid.

OTSUSTATI:

4.1 Võtta info teadmiseks.

LISAD:

1. Esitlus „SA tulemused ja arendusprojektid“
2. Esitlus „Eurostati eksperthindamise tulemused“
3. Esitlus „Rahvaloenduse hetkeseisu ülevaade“
4. Esitlus „Ülevaade Eesti Panga statistika arengutest“
5. Esitlus „Arutelu statistikaameti järgmise arengukava (2022+) sisendite osas“

(allkirjastatud digitaalselt)

.....
Üllar Jaaksoo

.....
Astrid Aavola